

УДК 378.4(477.87)МДУ.093.5:37:378.091.3]=161.2 (045)

ПОПОВИЧ Оксана Михайлівна,
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
Мукачівський державний університет, Україна

КОНСТРУКТИВНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НА ПЕДАГОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

***Анотація.** Здійснено порівняння традиційного підходу до організації педагогічного процесу у вищому закладі освіти і конструктивного підходу. Автором акцентовано увагу на тому, що процес формування навичок конструктивної діяльності майбутніх вихователів у процесі професійної підготовки відбувається внаслідок зміни характеру їхньої самоосвітньої діяльності від свідомого засвоєння знань до розуміння значущості способів їх засвоєння для здійснення неперервного процесу самоосвіти, згодом – управління власною професійною діяльністю.*

***Ключові слова:** конструктивна діяльність; конструктивний підхід; університет; студент; майбутній вихователь; дитина дошкільного віку; особистість; організація діяльності.*

Постановка проблеми. Реформаційні процеси, що відбуваються у вітчизняному і світовому освітньому просторі, потребують пильної уваги до проблеми підготовки майбутніх вихователів. Саме вихователі комплексно розв'язують низку соціальних і психолого-педагогічних проблем. Серед них найбільш гостро постає проблема організації конструктивної діяльності дитини дошкільного віку.

Розвиток здібності до конструктивної діяльності набуває нині такої значущості тому, що вона є базовою якістю особистості, її ядром, центральною характеристикою, оскільки заявлена Національною доктриною розвитку освіти в XXI столітті [1] особистісно орієнтована модель має впроваджуватися в життя.

Поширеним виразом у практиці дошкілля є «формування конструктивних навичок». Прояв такого підходу – заняття за задумом, на початку яких вихователь пропонує дітям пригадати все, чого їх навчали раніше, і відтворити щось з уже знайомого. Це формує виконавця розпоряджень дорослого, зумовлює становлення одноманітних форм свідомості й поведінки дошкільника. Щоб спонукати дитину до конструктивної діяльності, слід із довірою поставитися до її природної схильності діяти на власний розсуд, самостійно синтезувати життєві враження, покладатися на власний досвід. Саме включеність індивідуального досвіду дошкільника у процес пізнання робить його власне розвивальним, сприятливим для розкриття внутрішніх потенцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення психолого-педагогічної літератури з проблеми організації конструктивної діяльності особистості дозволяє зазначити, що Л. Артемова, Д. Богоявленська, В. Ворожбіт, О. Попович, О. Проскура, К. Щербакова, Г. Щукіна підкреслюють їх виняткову важливість у розвитку особистості, хоча залишаються нерозв'язаними проблеми і необхідність визначення нових перспективних засобів, що стимулюватимуть як загальний розвиток особистості, так і її конструктивну діяльність.

Вітчизняні психологи А. Коваленко, О. Кульчицька, Н. Литвинова, В. Моляко, М. Холодна, В. Юркевич вивчають складний діалектичний характер переплетіння процесуального й особистісного в конструктивній діяльності. Вони беруть за основу існування психічної системи регулювання поведінки, мислення, розумової діяльності.

Ця система багаторівнева, багатокомпонентна і розгалужена; у ній є певний центр «особистісної активності», котрий є по суті багатознаковою закодованою інформацією про набір основних дій і прийомів їх групування у випадках зіткнення суб'єкта з незнайомими ситуаціями або невідомими елементами у знайомих ситуаціях.

Проведений аналіз джерел згаданих авторів засвідчує про те, що нині, незважаючи на інтенсивні пошуки вчених у напрямі створення теорії педагогічного конструювання, залишаються мало вивченими питання її змістового наповнення, структури, функцій, змістових і методичних компонентів підготовки майбутніх вихователів до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку.

Мета статті – проаналізувати існуючий на педагогічному факультеті Мукачівського державного університету досвід організації освітнього процесу, що спрямований на формування навичок конструктивної діяльності.

Виклад основного матеріалу. В основу організації дослідження покладене положення про те, що: освітній процес у вищому педагогічному закладі – це цілісна впорядкована навчальна система, яка включає в себе взаємопов'язану спільну діяльність суб'єктів навчання, реалізується в адекватних цій діяльності формах навчання (лекціях, семінарсько-практичних заняттях, педагогічній практиці, інтерактивних методах співпраці).

Нами було розроблено план експериментального дослідження. Базою експериментального дослідження обрано педагогічний факультет Мукачівського державного університету. Для експериментальної роботи залучено студентів напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта», які одержують кваліфікацію «Вихователь дітей дошкільного віку». Експериментальне дослідження проходило на двох потоках студентів, що навчалися на 1-х і 4-х курсах: на першому потоці (2012-2013 рр.) було 145 студентів (групи), на другому потоці (2013-2014 рр.) – 111 студентів. Усього в експерименті брали участь 256 осіб.

Під час вивчення практики підготовки майбутніх вихователів до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку застосовані методи: педагогічне спостереження як метод, що необхідний для цілеспрямованого відстеження процесів засвоєння знань, умінь, навичок, професійно значущої поведінки студентів; опитування, зокрема, метод бесіди, що застосовувався на різних етапах дослідження як для первинного орієнтування, так і для уточнення висновків, що отримані за допомогою інших методів, особливо методу спостереження; анкетування й тестування, що дозволило опитати велику кількість студентів з актуальним для нашого дослідження питанням, для орієнтування у проблемі; інтерв'ю, зокрема, «інтерв'ю з самим собою»; аналіз продуктів діяльності; самоспостереження, що необхідне для відстеження змін внутрішніх психічних станів, потреб майбутніх вихователів.

Відповідно, нами було проаналізовано існуючий у вищому закладі освіти досвід організації навчально-виховного процесу. Результатом проведеної роботи стали висновки, у яких порівняно традиційний підхід до організації педагогічного процесу і конструктивний підхід.

Констатовано, що оволодіння конструктивним мисленням припускає залучення студентів як майбутніх вихователів до вирішення важливого завдання сучасної професійної освіти – пізнання майбутнього світу і творення сьогодення. Оволодіння конструктивними навичками як засобом самореалізації особистісних можливостей припускає формування в майбутніх вихователів дошкільних закладів освіти здібностей до самоорганізації, самоосвіти. Як відомо, в основу конструктивних навичок покладено моделювання, планування й конструювання діяльності у стандартній і нестандартній ситуації. Це припускає певне ототожнення завдань конструктивної діяльності і завдань сучасної професійної освіти.

Зазначимо тут, що сучасний викладач постає перед необхідністю конструювати – відбирати краще, ефективніше з усіх відомих і накопичених попередньо засобів, форм, прийомів і методів навчання й виховання. Тому важливо створити педагогічні умови для успішної підготовки майбутніх вихователів до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку. У практиці діяльності ми виходили з загальних позицій про те, що конструктивізм відбиває істину: упродовж усього життя кожна особистість конструє своє власне розуміння навколишнього світу. Саме тому: кожна людина унікальна своїм баченням світу, своїми переконаннями, світоглядом; цінний оригінальний погляд іншої людини; важливо у стінах вищого закладу освіти навчити молоду людину залишатися собою, зі своїм стилем і світобаченням.

Ми порівняли традиційний підхід до організації педагогічного процесу у вищому закладі освіти і конструктивний підхід. Традиційний підхід в організації навчально-виховного процесу в вищому закладі освіти передбачає такі позиції. Навчальні програми дисциплін побудовані за принципом «від часткового до цілого» з акцентом на базові знання й уміння. Навчальні програми і педагогічний процес у вищому педагогічному закладі освіти повністю спираються на рекомендовані підручники, навчальні посібники. Студент отримує готові знання від викладача. Викладач подає новий програмовий матеріал у дидактичній манері як істину в останній інстанції. Викладач оцінює ефективність навчально-пізнавальної діяльності за кількістю правильних відповідей студентів. Результати тестів і контрольних робіт – єдине джерело інформації про рівень знань і навчальних досягнень студентів. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здійснюється у відриві від процесу навчання, студенти переважно працюють в умовах фронтального навчання в аудиторії та індивідуально – удома.

Конструктивний підхід передбачає таке. Навчальна програма представлена за принципом від «загального до окремого» і пропонує переважно узагальнені поняття й уміння. Підручник не є домінуючим джерелом навчальної інформації; пріоритет переходить до оригінальних джерел, первинних даних, об'єктів і явищ реальної дійсності (переважно – реальних педагогічних ситуацій неперервної пасивної й активної педагогічних практик). Учасники процесу навчання є повноправними, зі своїми власними поглядами й уявленнями про навколишній світ. Викладач виступає, передусім, як організатор навчально-пізнавальної й дослідницької діяльності студентів, не нав'язує їм свої знання й переконання. Він цінує самостійні, навіть якщо не завжди правильні міркування студентів, цікаві запитання, свідомо і самостійно виправлені помилки. Важливим аспектом конструктивного підходу є той факт, що оцінюються всі продукти навчально-пізнавальної діяльності студентів, ураховуються не лише результати навчання, але й зусилля, що докладені студентами до конструювання нового знання. Контроль і оцінювання здійснюються в тісному зв'язку з реальними подіями педагогічного процесу.

У ході проведеної роботи було структуровано конструктивне освітнє середовище, яке складається з інтеграції й синхронної роботи відділів конструктивного самонавчання, оцінювання потенційних можливостей, комунікаційного, професійної конструктивної творчості, презентації, тестування, методичного відділів, науково-дослідних гуртків студентів.

За даними констатувального експерименту було виявлено 56 % студентів із показниками вмінь до організації конструктивної діяльності, які відповідали середньому рівню сформованості конструктивних умінь; 44 % студентів – із показниками вмінь до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку, що відповідали низькому рівню сформованості конструктивних умінь.

З метою ретельного вивчення проблеми підготовки майбутніх вихователів до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку було проведено обговорення окресленого питання зі студентами ОКР (Освітнього ступеня) «бакалавр» напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта» дошкільного факультету Харківського

національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, факультету дошкільної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, педагогічного факультету Мукачівського державного університету. Було опитано 243 студентів I-IV-х курсів денної форми навчання. Усі отримані дані вказували на недостатню сформованість відповідних професійних умінь у студентів.

Студентам було запропоновано відповісти на запитання анкети:

1. Якими якостями має володіти сучасний вихователь, щоб організувати конструктивну діяльність дітей дошкільного віку?
2. Чи володієте Ви цими якостями?
3. Чи може викладач університету спонукати майбутнього вихователя проявляти конструктивність? Якщо так, як саме?
4. Якого педагога Ви вважаєте конструктивним?
5. Поясніть, як Ви розумієте категорію «конструктивна діяльність»?

Слід зазначити, що 78 % опитаних студентів визнали, що не володіють повною мірою конструктивністю як особистісною рисою. 15 % респондентів були впевненими, що відсутність цієї особистісної риси не заважатиме їхній професійній діяльності, 29 % респондентів висловили бажання працювати над формуванням цієї якості.

На думку сучасних студентів, конструктивність – це вміння вихователя раціонально мислити, приймати продуктивні рішення й реалізувати їх у педагогічному процесі (89 %), визначати перспективи у розвитку кар'єри і реалізувати їх (49 %), створювати ситуації педагогічного успіху і кар'єрного розвитку (76 %), вміння діяти послідовно, поетапно (56 %).

Студенти продемонстрували неточні відповіді на п'яте запитання про сутнісне визначення ключової дефініції. 89 % респондентів дали визначення через прийом тавтології. Усі респонденти вказали, що конструктивна діяльність пов'язана зі створенням нового продукту (знання, досвіду), кар'єрним успіхом і якісно високими результатами педагогічної діяльності.

За результатами опитування визначено шкалу ознак конструктивної діяльності за 10-бальною шкалою оцінювання, де 10 – якість розвинена найвищою мірою, 1 – якість не розвинена. Результати відображено в таблиці 1:

Таблиця 1.

**Ступінь сформованості розуміння сутності
категорії конструктивної діяльності**

Ознаки якості	За результатами самооцінювання студентів до експерименту	За результатами самооцінювання студентів після експерименту
Прагнення до саморозвитку	5.3	8.0
Уміння добувати знання без сторонньої допомоги, контролю, керівництва	5.1	6.0
Уміння критичного самооцінювання	4.9	5.2
Здатність до рефлексії	6.0	7.1
Уміння оперативно коригувати діяльність з урахуванням реальної педагогічної ситуації	4.1	8.6
Осміслене бачення кінцевого результату професійної діяльності	4.7	7.0
Уміння саморегуляції	2.9	8.9

Результати опитування підтверджують, що студенти недостатньо аргументовано визначають категорію конструктивної діяльності, мають недостатній рівень знань і досвіду щодо формування цієї якості. Аналіз анкетування студентів засвідчив, що значна кількість осіб (83 % з 243 респондентів) не повною мірою обізнані зі сутністю поняття «конструктивна діяльність».

Результати дослідження довели, що підготовка майбутніх вихователів до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку гальмується низьким рівнем самооцінювання майбутніх вихователів. Під час розроблення методики дослідження, ми керувалися даними, що отримані в результаті досліджень істориків, педагогів, філософів, а також вимогами до підбору програмового матеріалу для дошкільників [2–10].

Під час педагогічного експерименту було встановлено, що у студентів III курсу ОС «бакалавр» напряму підготовки «Дошкільна освіта» найбільш розвинені аналітико-синтетичні (51,6 %) та інформаційні (64,2 %) вміння, але найменш розвинені креативні (15,1 %) і прогностичні (26,8 %) уміння. Така залежність спостерігається на початку експериментальної роботи у студентів III-IV-х курсів. Аналіз результатів опитування серед викладачів (25 респондентів) із навчальних предметів за навчальним планом довів, що вони не спрямовують свою діяльність на формування й розвиток умінь конструктивної діяльності, що негативно позначається на професійній підготовці майбутніх вихователів дошкільного закладу освіти.

Висновки дослідження і перспективи подальшої розробки проблеми. Аналіз стану сформованості розуміння сутності ключових категорій у майбутніх вихователів засвідчив, що мають місце певні труднощі. Вони пов'язані з усвідомленим засвоєнням студентами структури навчального матеріалу, розумінням залежності між явищами, що вивчаються, установленням причинно-наслідкових зв'язків, проблемами впровадження інтерактивного навчання.

Констатовано, що процес формування навичок конструктивної діяльності майбутніх вихователів у процесі професійної підготовки відбувається внаслідок зміни характеру їхньої самоосвітньої діяльності від свідомого засвоєння знань до розуміння значущості способів їх засвоєння для здійснення неперервного процесу самоосвіти, згодом – управління власною професійною діяльністю.

Основними конструктивними ідеями у процесі фахової освіти виділено такі: підручник не є домінуючим джерелом інформації; пріоритет надається оригінальним джерелам, первинним даним, об'єктам і явищам реальної дійсності; учасники освітнього процесу є повноправними, думка кожного є цінною і по можливості враховується в організації конструктивного навчального середовища; викладач виступає організатором навчально-пізнавальної й дослідницької діяльності студентів; контроль і оцінювання здійснюються в тісному зв'язку з реальним перебігом процесу навчання; студенти більшість часу працюють у малих групах, командах або парах; викладач підтримує й охоче розглядає ті питання, справи, які хвилюють студентів у межах конкретної дисципліни; заохочує студентів до активних роздумів і самостійної оцінки; під час вивчення нової теми практикується проблемне навчання; передбачається час для застосування вивченої теми на практиці, реферативно-пошукової й дослідницької роботи студентів; є можливість працювати за індивідуальною програмою; дерево цілей включає яруси «хочу – можу – роблю – отримую» (за І. Шалаєвим і Г. Селевко); передбачається вивчення казусів, оригінальних історій педагогічної практики, рольові і ділові ігри, проектний метод; можливість ведення студентами окремих частин занять, пропонувати свої методи і форми навчання.

Подальшого наукового аналізу потребують питання компаративного аналізу проблеми організації конструктивного освітнього середовища, здійснення проектно-навчально-пізнавальної діяльності студентів в українських вищих закладах освіти й університетах інших країн.

Список використаної літератури

1. Національна доктрина розвитку освіти : затверджена указом президента України від 17 квіт. 2002 р. за № 347/2002 // Дошкільне виховання. – 2002. – № 7. – С. 4–9.
2. Вишківська В. Б. Формування у майбутніх учителів здатності до конструювання навчально-пізнавальної діяльності школярів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / В. Б. Вишківська ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2006. – 21 с.
3. Демидова Ю. О. Формування першооснов пізнавальної самостійності старших дошкільників у конструктивній діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Ю. О. Демидова. – Київ, 2007. – 186 с.
4. Іваненко Л. М. Гра як пізнавальна та конструктивна діяльність : у 2 кн. / Л. М. Іваненко. – Харків : Фоліо, 2005. – 272 с.
5. Маркова В. В. Развитие практической готовности к инновационной деятельности у педагогов дошкольного образования / В. В. Маркова // Детский сад от А до Я. – 2010. – № 1. – С. 91–96.
6. Ворожбіт-Горбатюк В. В. Компоненти готовності майбутніх вихователів до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку / В. В. Ворожбіт-Горбатюк, О. М. Попович // Вісник МДУ. Серія : педагогіка та психологія. – Вип. 2. – Мукачєво, 2015. – С. 37–42.
7. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : навчальний посібник [для магістрантів і аспірантів] / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – Київ : ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
8. Голота Н. М. Формування художніх і конструктивних умінь у майбутніх вихователів дошкільних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Наталія Миколаївна Голота ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2000. – 20 с.
9. Деменчук Л. Гуманізація дошкільної освіти – вимога сьогодення / Л. Деменчук // Нова педагогічна думка. – 1999. – № 2. – С. 28–30.
10. Коротаєва А. Будущие воспитатели : ценности профессии педагога / А. Коротаева // Дошкольное воспитание. – 2011. – № 5. – С. 100–103.

References

1. National Doctrine for the Development of Education: approved by decree of the president of Ukraine. (2002). *Doshkil'ne vyhovannya (Preschool education)*, 7, 4–9 (in Ukr.)
2. Vyshkiv's'ka, V. B. (2006). *Formation of the ability of future teachers to construct educational and cognitive activities of schoolchildren*. The dissertation author's abstract. Kyiv (in Ukr.)
3. Demydova, Yu. O. (2007). *Formation of the primary source of cognitive autonomy of senior preschool children in constructive activity*. The dissertation. Kyiv (in Ukr.)
4. Ivanenko, L. M. (2005). *The game is both cognitive and constructive activity*. Kharkiv: Folio (in Ukr.)
5. Markova, V. V. (2010). Development of practical readiness for innovative activity among teachers of preschool education. *Detskyi sad ot A do Ya (Children establishment firth A for Ya)*, 1, 91–96 (in Russ.)
6. Vorozhbit-Horbatyuk, V. V., & Popovych, O. M. (2015). Components of readiness of future educators for organization of constructive activity of children of preschool age. *Vysnyk Mukachyvs'kogo derzavnogo unyversytetu (MSU Bulletin)*, 2, 37–42 (in Ukr.)
7. Podolyak, L. (2006). *Higher School of Psychology*. Kyiv: Fil Studio (in Ukr.)
8. Holota, N. M. (2000). *Formation of artistic and constructive abilities of future educators of preschool establishments*. The dissertation author's abstract. Kyiv (in Ukr.)
9. Demenchuk, L. (1999). Humanization of preschool education is a requirement of the present. *Nova pedagogychna dumka (New pedagogical thought)*, 2, 28–30 (in Ukr.)
10. Korotaeva, A. (2011). Future educators: the values of the teacher's profession. *Doshkolnoye vospytanye (Preschool education)*, 5, 100–103 (in Russ.)

Abstract. *Popovych Oksana Mykhailivna. The constructive approach to organizing the training of students at the pedagogical faculty of mukachevo state university*

Introduction. У статті здійснено порівняння традиційного підходу до організації педагогічного процесу у вищому навчальному закладі та конструктивного підходу.

Purpose – проаналізувати існуючий на педагогічному факультеті Мукачівського державного університету досвід організації навчально-виховного процесу, спрямованого на формування навичок конструктивної діяльності.

Results. Під час вивчення практики підготовки майбутніх вихователів до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку були використані методи: педагогічне спостереження як метод, необхідний для цілеспрямованого відстеження процесів засвоєння знань, умінь, навичок, професійно значимої поведінки студентів; опитування, зокрема, метод бесіди, що застосовувався на різних етапах дослідження як для первинного орієнтування, так і для уточнення висновків, отриманих іншими методами, особливо методом спостереження; анкетування й тестування, що дозволило опитати велику кількість студентів з актуальним

для нашого дослідження питанням, для орієнтування в проблемі; інтерв'ю, зокрема, «інтерв'ю із самим собою»; аналіз продуктів діяльності; самопостереження, необхідне для відстеження змін внутрішніх психічних станів, потреб майбутніх вихователів.

Originality. У ході проведеної роботи було структуровано конструктивне освітнє середовище, яке складається з інтеграції й синхронної роботи відділів конструктивного самонавчання, оцінки потенційних можливостей, комунікаційного, професійної конструктивної творчості, презентації, тестування, методичного відділів, науково-дослідних гуртків студентів.

За даними констатуючого експерименту було виявлено 56 % студентів з показниками умінь до організації конструктивної діяльності, які відповідали середньому рівню сформованості конструктивних умінь; 44 % студентів – майбутніх вихователів – з показниками умінь до організації конструктивної діяльності дітей дошкільного віку, які відповідали низькому рівню сформованості конструктивних умінь.

Conclusion. Автором акцентовано увагу на тому, що процес формування навичок конструктивної діяльності майбутніх вихователів у процесі професійної підготовки відбувається внаслідок зміни характеру їх самоосвітньої діяльності від свідомого засвоєння знань до розуміння значимості способів їх засвоєння для здійснення неперервного процесу самоосвіти, згодом – управлінню власною професійною діяльністю.

Key words: *constructive activity; constructive approach; university; student; future educator; preschooler; personality; organization of activity.*

Одержано редакцією 06.05.2017
Прийнято до публікації 12.05.2017

УДК:373(477.52/.54)(091)"192/193"(045)

СИДОРЕНКО Наталія Володимирівна,
аспірантка кафедри педагогіки,
Сумський державний педагогічний університет
ім. А. С. Макаренка, Україна
e-mail: sidorenkon19@gmail.com

СТАНОВЛЕННЯ МЕРЕЖІ ШКІЛ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН НА ТЕРИТОРІЇ ПІВНІЧНО-СХІДНОЇ УКРАЇНИ В ПЕРІОД РАДЯНИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Анотація. За результатами дослідження архівних матеріалів здійснено аналіз формування шкільної мережі для національних меншин у Північно-Східній Україні в 20-30-х роках ХХ століття. З'ясовано соціально-політичні умови становлення мережі шкіл для національних меншин. Визначено принципи побудови школи національних меншин. Розглянуто динаміку поширення шкіл і схарактеризовано чинники, що її обумовлюють.

Ключові слова: національні меншини; заклади освіти національних меншин; школи; єдина трудова школа; заклади соціального виховання; шкільна мережа; будівництво шкільної мережі; школи національних меншин.

Постановка проблеми. Освіта України сьогодення перебуває у стані реформування й модернізації всіх її ланок. Вагомого значення у процесі оновлення набуває середня освіта. В умовах будівництва «Нової української школи» [1] одним із наріжних каменів постає питання організації шкільної освіти для національних меншин. З метою пошуку ефективних шляхів розв'язання національного питання в освіті, запобігання можливих помилок і ризиків, важливості набуває аналіз історико-